

Dendrokronologisk undersøgelse af træprøver fra Krågedalsbua, Hidra, gnr. 12, bnr. 73, Flekkefjord kommune, Vest-Agder fylke

NNU rapport 13 – 2014 af Charlotte Kure Brandstrup

Dendrokronologisk undersøgelse af træprøver fra Krågedalsbua, Hydra, gnr. 12, bnr. 73, Flekkefjord kommune, Vest-Agder fylke

Bygningstype: Sjøbu

Gårdsnavn: Krågedalsbua

Gnr./Bnr.: 12/73

Koordinater: (WGS84) 58 13.94532° / 6 32.21976°

Kommune: Flekkefjord

Fylke: Vest-Agder

Formål: Datering (Hydra-projekt) samt opbygning af grundkurve

Undersøgt af Charlotte Kure Brandstrup

NNU j.nr. A9270 Februar 2014

Publicering: Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes med henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger (dendro@natmus.dk). Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.nnu.dk, under Dendrokronologi, Rapporter.

Sjøbu

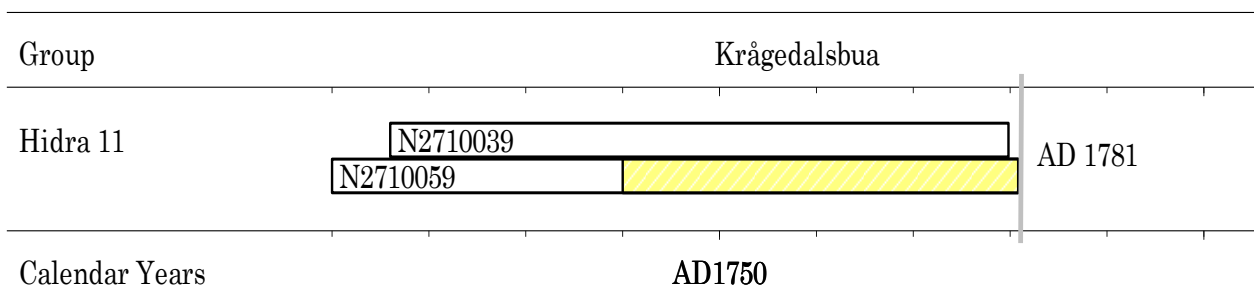
Der blev taget 11 borekerner fra Krågedalsbua. Syv prøver er undersøgt, heraf er to prøver dateret. Fire prøver måtte kasseres; enten fordi der var for få årringe, eller fordi prøverne var i så mange stykker det ikke var muligt at måle en hel radie. Prøverne er alle af fyrretræ (*Pinus sylvestris*).

Datering

N2710039 omfatter 65 årringe. Det er ikke muligt at registrerer splintved på prøven, men det er i felt rapporten noteret at der er mulighed for Waldkante. Årringskurven dækker perioden 1716 til 1780.

N2710059 omfatter 72 årringe heraf 41 i splintvedet. Der er i feltrapporten noteret at der er mulig Waldkante. Årringskurven dækker perioden 1710 til 1781.

Fem prøver er ikke dateret. De omfatter mellem 36 og 81 årringe. Der er synlig splint på én af prøverne.

Figur 1 Dateringsdiagram. Daterede årringskurver indplaceret på tidsskala. Det gule felt indikerer synligt splintved

Figur 1. Dateringsdiagrammet viser at den yderste bevarede årring er dateret til AD1781. Da der i feltrapporten er noteret, at der er mulighed for Waldkante, kan man formode, at det formentlig er i år 1781 eller få år derefter, at træet, hvor prøven stammer fra er fældet.

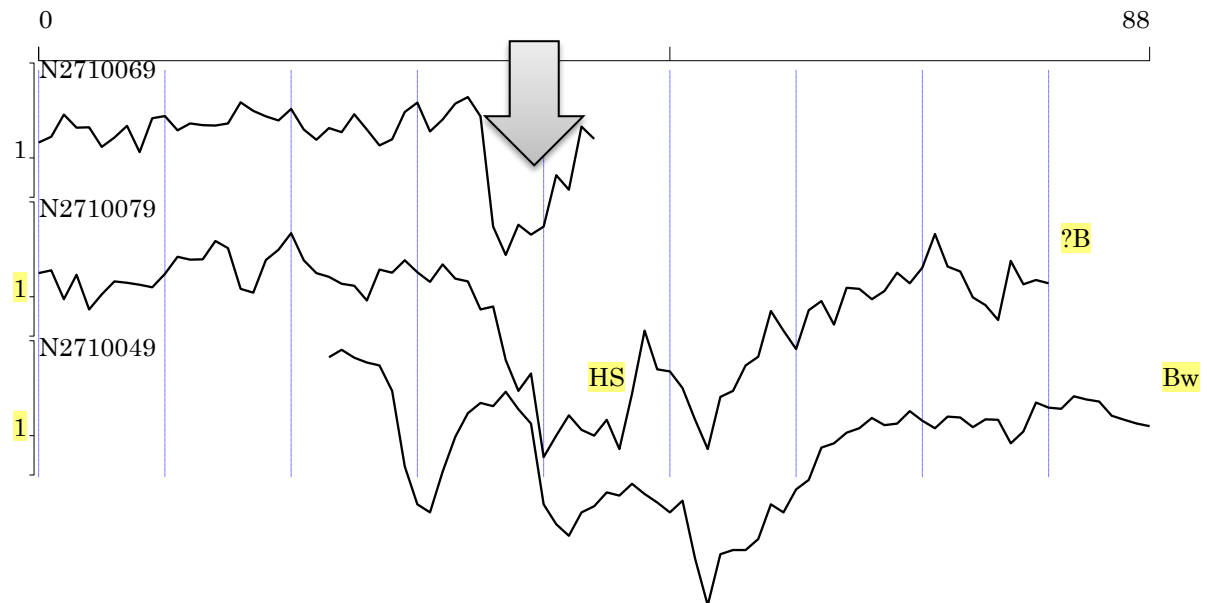
De to daterede kurver er sammenregnet til en middelkurve N271m001. Middelkurven omfatter 71 årringe og dækker perioden AD1710 til AD1781. Af Tabel 1 ses det ud fra *t*-værdierne at træerne, hvor prøverne stammer fra, formentlig har vokset lokalt i Vest-Agder.

Tabel 1: Absolut datering, *t*-værdier. Middelkurven N271m001 daterer til referencekurver fra Vest-Agder

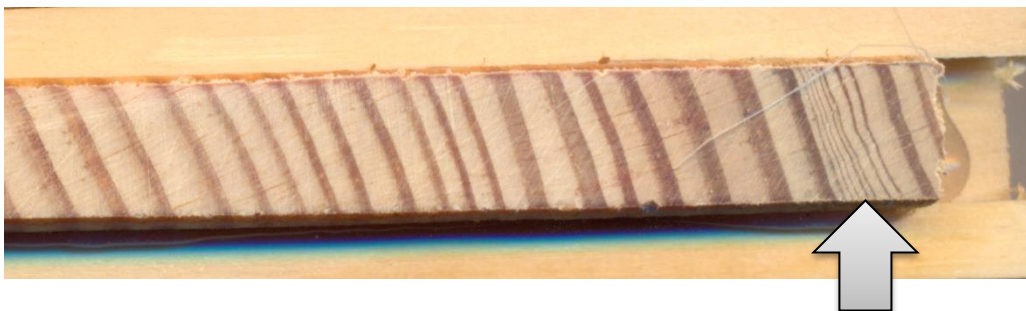
Filenames	-	-	N271m001	Referencekurver
-	start	dates	AD1710	
-	dates	end	AD1781	
nomk0803	AD1345	AD1780	3.31	AUST-AGDER
VA_2011_3	AD1223	AD1879	6.45	Vest-Agder med Aaseral
VAAaseralPISY2	AD1353	AD1936	6.06	Vest-Agder minus Aaseral
GOTPINUS	AD1124	AD1987	2.64	GOTLAND PINUS

Anormal årringsdannelse

Tre af de undersøgte prøver (N2710049, N2710069 og N2710079) er præget af en abnormal årringsstruktur. Enkelte eller flere "bånd" af op til Ti meget smalle årringe, der kunne tyde på menneskelige indgreb. Ved visuel kontrol kan det ses at træerne, som de træ prøver stammer fra, formentlig er samtidige (se Figur 2).

Figur 2: Årringskurver fra tre træer der er præget af "bånd" med meget smalle årringe, der kunne tyde på menneskelige indgreb. Pil viser samme forløb som på figur 3.

Figur 3:
"Bånd" af meget smalle
årringe (N2710069) øst
væg 11. stok over gulv.

Splintstatistik for norsk fyrretræ: 40-80 år

Referencer

t-værdier:

Baillie, M.G.L. & Pilcher, J.R., 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research, *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14

Grundkurver:

Undersøgelser som bidrager til bestemmelse af det undersøgte materiales oprindelsessted (træernes voksested), dvs. *dendroproveniens* kan kun udføres takket være et udstrakt samarbejde med kolleger fra laboratorier i Europa, som udfører dendrokronologiske undersøgelser og udarbejder dendrokronologiske grundkurver til dateringsformål.

Katalog over prøver

--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+--+-+

\N2710029.d

Title : A9270 - Krågedalsbua - Hidra 11 - 4. stokk over golv østvæg - 2
Raw Ring-width PISY data of 53 years length
Undated; relative dates - 0 to 52
0 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 150.26 Sensitivity 0.17

\N2710039.d

Title : A9270 - Krågedalsbua - Hidra 11 - 5. stokk over golv østvæg - 3
Raw Ring-width PISY data of 65 years length
Dated AD1716 to AD1780
0 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 114.03 Sensitivity 0.27
Interpretation AD1780?

N2710049.d

Title : A9270 - Krågedalsbua - Hidra 11 - 1 rundstokk fra øst -
loftbjælke - 4
Raw Ring-width PISY data of 66 years length
Undated; relative dates - 0 to 65
43 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 112.26 Sensitivity 0.25

N2710059.d

Title : A9270 - Krågedalsbua - Hidra 11 - 8 stokk over gulv - østvæg - 5
Raw Ring-width PISY data of 72 years length
Dated AD1710 to AD1781
41 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 182.08 Sensitivity 0.19
Interpretation AD1781?

N2710069.d

Title : A9270 - Krågedalsbua - Hidra 11 - 11 stokk over gulv - østvæg -
6
Raw Ring-width PISY data of 45 years length
Undated; relative dates - 0 to 44
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 156.04 Sensitivity 0.27

\N2710079.d

Title : A9270 - Krågedalsbua - Hidra 11 - 12 stokk over gulv - sydvæg -
7

Raw Ring-width PISY data of 81 years length

Undated; relative dates - 0 to 80

0 sapwood rings and possible bark surface

Average ring width 106.68 Sensitivity 0.31

N2710099.d

Title : A9270 - Krågedalsbua - Hidra 11 - 10 stokk over gulv - nordvæg
- 9

Raw Ring-width PISY data of 36 years length

Undated; relative dates - 0 to 35

0 sapwood rings and possible bark surface

Average ring width 224.97 Sensitivity 0.17

FELTRAPPORT

BYGNINGSVERN FYLKESKONSERVATOREN I VEST-AGDER

Dendrokronologisk objekt:	Hidra 11, sjøbu
Fylke:	Vest-Agder
Kommune nr.:	Flekkefjord
Gnr/Bnr:	12/73
Koordinater:	58 13.94532° / 6 32.21976°
Prøvene tatt av:	HP+CC+CB+IV
Dato for prøver:	17-10-2013

Prøvenr.	Sted	Rom	Bark	Yte	Bearb.	
1	Sydvæg	I tømmerkerne		-	X	6. stakk over gulv, borekerne
2	Østvæg			?	X	4. stakk over gulv, borekerne
3	Østvæg					5. stakk over gulv, borekerne
4	Loftbjælke					1 fra øst, rundstakk, borekerne
5	Østvæg					8. stakk over gulv, borekerne
6	Østvæg					11. stakk over gulv, borekerne
7	Sydvæg	Over åpning mod sjøen				12. stakk over gulv, borekerne
8	nordvæg	I tømmerkerne				10. stakk over gulv, borekerne
9	Nordvæg	I tømmerkerne				11. stakk over gulv, borekerne
10	loftbjælke	I midten				
11	loftbjælke	vest				1. fra vest, rundstakk

KOMMENTARER:

1. kasseret for få årringe

8, 10 og 11. kasseret kan ikke sættes sammne. (mange småstykker)(ckb)